

Universitätsbibliothek Wuppertal

Die homerische Textkritik im Alterthum

La Roche, Jacob

Leipzig, 1866

18.

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-2176](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-2176)

Φ.

245) φημί, φῆμι, φαμέν, φάμεν, φάσθε, φᾶσθε³⁷⁸⁾.

Eustath. p. 1613, 16 ἵστέον δὲ ὅτι τοῦ εἰμί, τουτέστιν ὑμάρχω, ἄλλως παραγομένου κοινότερον, Ἡρακλείδης λέγει περὶ αὐτοῦ, ὡς ἔνιοι τῶν Αἰολικῶν μετατιθέντες ἐν πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ συζυγίᾳ τῶν περισπωμένων τὸ [ω] εἰς ἦ, ποιούσι ὅματα εἰς μῖ πλεονασμῷ τῆς μῖ συλλαβῆς ἐπὶ τέλους. οὕτω φασὶ καὶ ἀπὸ τοῦ φῶ τὸ Αἰολικὸν φημί, διὸ βαρύνων ὁ Τυραννίων φῆμι γράφει βαρυντόνως Αἰολικώτερον, οἷον „φῆμι γὰρ οὖν κατανεῦσαι“ (B 350).

Schol. ξ 200 φάσθ' : Τυραννίων συστέλλει ἀπὸ τοῦ φημί, ὁμοίως τῷ „καὶ ἀγγελίην ἀπόφασθε“ (I 649). τινὲς δὲ ὁμοίως τῷ νικᾶσθε, ὡς καὶ ἐπεκράτησεν. Eustath. p. 1641, 35 ὁ δὲ βαθὺς Ἡρακλείδης φαίνεται θέλων φύσει τε μακρὰν εἶναι τὴν παραλήγουσαν τοῦ φᾶσθαι καὶ προπερισπᾶσθαι αὐτήν. φᾶσθαι haben auch Cramer Epim. 429, 3; A. P. III, 339, 11; Et. Mg. 788, 47; Et. Gud. 550, 3. Der Venetus A hat φᾶσθαι A 187, I 100, A 788, O 167, 183, ausserdem kommt diese Form noch vor θ 549, ι 504, λ 443, ο 377, ρ 584, φ 194. φάσθε findet sich ξ 200, κ 562; ἀπόφασθε I 422, 649. Diejenigen, welche diese Formen von φῶ ableiteten, schrieben φᾶσθε, φᾶσθαι wie τιμᾶσθε, τιμᾶσθαι, das ᾱ ist aber von Natur kurz, wie die übrigen Formen beweisen.

Herodian zu Θ 229 ὅτε δὴ φάμεν: οὐκ ἀναγκαῖον ὀξύνειν τὸν δὴ (d. h. δῆφαμεν), ἵνα κραῖσις γένηται ὁμοίως τῷ „μήτε σὺ Πηλεϊδὴθελε“ (A 277). ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ ἐθέλω πᾶσα ἀνάγκη τὸ ε̄ μένειν κατὰ τὸν ποιητὴν ὡς εἴρηται· ἐπὶ δὲ τούτου τοῦ παρωχημένου δύναται ποιητικῶς ἀποβεβλήσθαι τὸ ε̄, ὥστε ἐπὶ τὴν φᾶ συλλαβὴν θετέον τὴν προσωδίαν, καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ „Τηλεμάχῳ ὁδὸς ἦδε, φάμεν δὲ οἱ οὐ τελέεσθαι“ (δ 664, π 347). O 735 τὸ φαμέν ἐντελές ἐστι καὶ ἐνεστῶτα χρόνον σημαίνει. διὸ τὰς δύο συλλαβὰς βαρυνονητέον. εἰ μέντοι παρατακτικὸς γένοιτο, δῆλον ὅτι ἀποβολὴν χρόνου τοῦ κατ' ἀρχὴν πάσχει, καὶ ἐπὶ τὴν φᾶ συλλαβὴν ἡ ὀξεῖα τάσις ἔσται, ὅμοιον ὡς τὸ ἔφαμεν

³⁷⁸⁾ Planer, Tyrannio p. 26.

έντελής, ὡσπερ ἐπ' ἐκείνου „φάμεν δέ οἱ οὐ τελέεσθαι“. *Ψ* 440 φάμεν: παρατατικός ἐστίν ἀντὶ τοῦ ἔφαμεν. Ἰωνικῶς οὖν ἀναγνωστέον τὴν *φ̄α* συλλαβὴν ὀξύνοντας. π 347 φάμεν: παροξυτόνως, ἴν' ἢ παρατατικός. Vgl. Cramer Epim. 433, 12.

246) φῆς, φῆς, φῆς³⁷⁹⁾.

Cramer A. O. II, 311, 11 οὐδέν τῶν εἰς *μῖ* ῥημάτων ἐπὶ δευτέρου προσώπου ἔχει τὸ *ι*. τίθημι τίθης, δίδωμι δίδως, πλὴν τοῦ φημί φῆς (Cod. φῆς). A. O. IV, 349, 10 καὶ ἀπὸ τοῦ φημί δὲ τὸ δεύτερον πρόσωπον φῆς ὄφειλεν εἶναι χωρὶς τοῦ *ι*, τροπῇ τοῦ *μῖ* εἰς *σ*. ἀλλ' ἢ παράδοσις σὺν τῷ *ι* οἶδεν αὐτὸ γεγραμμένον, οἶον φῆς (Cod. φῆς), ὡς ἐν τῇ ὀρθογραφίᾳ, εἰ θεῶ φίλον, μαθησόμεθα. A. O. IV, 354, 19 τὸ φῆς οὐκ οἶδεν ὁ Ἀπολλώνιος σὺν τῷ *ι* γεγραμμένον. ἢ μέντοι παράδοσις καὶ ὁ Ἡρωδιανὸς σὺν τῷ *ι* οἶδεν αὐτὸ γεγραμμένον, ὡς ἐν τῇ ὀρθογραφίᾳ, ὡς θεῶ φίλον, μαθησόμεθα. Zonaras, Lex. 1805 φῆς: Ἀρίσταρχος περισπᾶ, ἴν' ἢ ἐκ τοῦ ἔφησ. διὸ καὶ χωρὶς τοῦ *ι* γράφεται. σημαίνει δὲ τὸ ἔλεγες (Cod. λέγεις). φῆς (Cod. φῆς) σὺν τῷ *ι*. φημί φῆς (Cod. φῆς) ἔχει τὸ *ι* καθ' ἱστορίαν ἤγουν κατὰ παράδοσιν. τότε γὰρ τῇ ἱστορίᾳ χρώμεθα, ἠνίκα τι κατὰ παράδοσιν γράφεται, ὡσπερ τὸ σκείρων. Ἀρίσταρχος δὲ τὸ φῆς περισπᾶ καὶ τὸ *ι* οὐ γράφει· λέγει γάρ, εἰ εἶχε τὸ *ι*, ἐνεστῶς ὄφειλεν εἶναι. Diese Notiz scheint aus Herodian zu E 473 geschöpft zu sein, an welcher Stelle der Venetus A von zweiter Hand geschrieben ist und deshalb keine Scholien hat. Et. Mg. 791, 49 φῆς: εἰς τὸ βῆ. δεῖ γινώσκειν ὅτι τὸ „φῆς τοῦτο κάκιστον“ (α 391) ἐνεστῶς ἐστὶ δευτέρου προσώπου καὶ σὺν τῷ *ι* γράφεται. καὶ ὅσον κατὰ ἀναλογίαν οὐκ ὄφειλεν ἔχειν τὸ *ι*. τὰ γὰρ εἰς *μῖ* τροπῇ τοῦ *μῖ* εἰς *σ* τὸ δεύτερον ποιούσιν . . . . . ἀλλὰ κατὰ ἱστορίαν, ἤγουν κατὰ παράδοσιν ἔχει τὸ *ι* προσγεγραμμένον. Cramer Epim. 432, 25 φῆς: τὸ φῆς οὐ δοξάζει ὁ τεχνικός (Apollonius) σὺν τῷ *ι* γράφειν, ἢ μέντοι παράδοσις οἶδεν αὐτὸ σὺν τῷ *ι* γραφόμενον. ἐστὶ δὲ ἀπὸ τῶν εἰς *μῖ*. οὐ περισπᾶται γάρ. τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν εἰς *μῖ* δευτέρα πρόσωπα ἐνεστῶτος χρόνου οὐ περισπᾶται (cit. φῆς E 473, εἰς *Φ* 150). τὸ δὲ „πῶς δὴ φῆς πολέμοιο μεθιέμεν“ (A 351)

³⁷⁹⁾ Ueber das Iota subscriptum, S. 106. Ameis zu η 239 Anhang.

περισπώμενον Ἰωνικόν. Herodian zu P 174 ὅς τέ με φῆς: ἀξιοῖ ὁ Ἀσκαλωνίτης ἀναγινώσκειν δυσυλλάβως (μ' ἔφη) ἐπὶ ἀορίστου χρόνου, ὁ μέντοι Ἀλεξίων μονοσυλλάβως καὶ ἐνεστώτος χρόνου, διὸ καὶ σὺν τῷ ἰ γράφεται. τοῦτο δὲ ἀπαιτεῖ ἡ διάνοια, καὶ γὰρ δὲ συγκατατίθεμαι. διὸ ἐν τῇ συντάξει ἐγκλιτέον. ὀξύνεται γὰρ ἐπὶ ἐνεστώτος χρόνου. η 239 τὸ φῆς (Cod. φῆς) ὅτε σὺν τῷ ἰ γράφεται, ἐνεστώτος ἐστὶ καὶ ὀξύνεται, ὅτε δὲ ἄνευ τοῦ ἰ, παρατατικός ἐστὶν Ἰακῶς ἐκ τοῦ ἔφης γερονῶς καὶ περισπᾶται. Eustathius p. 1578, 18 führt ebenfalls φῆς als Praesens und φῆς als Praeteritum an, schreibt aber η 239 φῆς als Praesens.

φῆς als Praesens schrieben also Aristarch, Alexio, Herodian und ihnen folgte die Paradosis; Apollonius schrieb φῆς nach Analogie von τίθησ. φῆς als Praeteritum schrieben Aristarch, Herodian und wahrscheinlich auch die übrigen Grammatiker. Im Homer ist φῆς zu schreiben E 473, η 239, ξ 117; φῆς Δ 351, Ξ 265, P 174, α 391.

247) φθάνει, φθανέει.

Aristonicus zu I 506 φθάνει: ὅτι Ζηνόδοτος γράφει φθανέει. Didymus zu Φ 262 οὕτως φθάνει διὰ τοῦ ἑτέρου ε, οὐ φθανέει, auch hier wird Zenodot φθανέει geschrieben haben.

248) φθίσθαι, φθεισθαι³⁸⁰).

Eustath. p. 750, 43 ὅτι δὲ τὸ φθεισθαι διαφορεῖται καὶ διὰ διφθόγγου γραφόμενον καὶ διὰ μόνου διχρόνου, παρεσημάνθη καὶ ἐτέρωθεν. p. 969, 14 τὸ δὲ φθιόμεσθα φανερώς ἐνταῦθα διὰ διχρόνου ἔχει τὴν ἄρχουσαν, εἰ καὶ τινες τὸ φθίσθαι καὶ τὸ φθισήνωσ καὶ τὰ τοιαῦτα διαφορεῖν ἤθελον, ὡς τοῦ φθίω ποτὲ μὲν ἐν διχρόνω μόνω ποτὲ δὲ ἐν διφθόγγω γραφόμενον. 1152, 58 πρωτότυπον δὲ τοῦ φθίνω τὸ φθίω, ὡς καὶ τοῦ τίνω τὸ τίω. ἐκ τούτου δὲ καὶ φθίσθαι τὸ φθαρηῆναι κατὰ κρᾶσιν, εἰ καὶ ἄλλως διαφορεῖται παρά τισιν ἐν διφθόγγω γραφόμενον, ὡς ἐν ἄλλοις εἴρηται. 1784, 16 τὸ φθίσθαι πολλὰ τῶν ἀντιγράφων διὰ διφθόγγου γράφουσιν. Auch das Et. Mg. 792, 52 führt beide Schreibarten an. Die Handschriften zeigen dieselbe Differenz: so hat der Venetus A Z 407 φθεισει, sonst aber überall ἰ. δ 741 haben φθεισαι Vind. 5, 56 und M. γφ. φθεισαι, Vind. 307 φθεισθαι.

³⁸⁰) Unterrichtszeitung für Oesterreich 1864, S. 180.

β 183 Vind. 56, 307 καταφθεισθαι. β 368 Vind. 5, 56 φθειήης, Vind. 307 φθεισίης. ο 354 M. von erster Hand und II. φθεισθαι, π 428 M. γρ. φθεισθαι. Was das Schwanken zwischen den Lauten τ und $\bar{\epsilon}\iota$ betrifft, so ist in diesem Punkte selbst auf die besten Handschriften nicht zu bauen. Aus den Scholien und den Schriften der alten Grammatiker erhalten wir über diese Schreibweisen keine Auskunft. Gegen die Länge des τ in φθίσω lässt sich nichts einwenden, auch τίσω hat langes τ . Dasselbe gilt auch von φθισήνωρ und φθισίμβροτος.

249) φυλακός, φύλακος.

Herodian zu Ω 566 φυλακός: Ἀρίσταρχος κατ' ὀξείαν τάσιν προεφέρετο ὡς φρουρός. Herodian führt auch die Regel an, nach der die mehr als zweisilbigen Wörter auf $\bar{\kappa}\omega\varsigma$ Oxytona sind mit Ausnahme der Eigennamen: diese sind Proparoxytona wie Φύλακος, Ἀύλακος. Et. Mg. 802, 3 φυλακός λάθη, Ἰλιάδος ὦ. Ἀρίσταρχος ὀξύνει τὰ γὰρ εἰς $\bar{\kappa}\omega\varsigma$ λήγοντα ὑπὲρ δύο συλλαβάς, παραλήγοντα τῷ $\bar{\alpha}$, ἐπιθετικά ὄντα, ὀξύνονται παρδακός, φαρμακός. Philemon p. 189, 269 φυλακτῆρες τριχῶς λέγονται· φυλακτῆρες καὶ φύλακες κοινῶς, καὶ φύλακοι ποιητικῶς, οὗς Ἀρίσταρχος λέγεται (Cod. λέγει) οὐ βαρυντόνως φυλάκους προφέρειν, ἀλλ' ὀξυτόνως. καὶ κανόνα παράγει τὰ εἰς $\bar{\kappa}\omega\varsigma$ ὑπὲρ δύο συλλαβάς, παραληρόμενα τῷ $\bar{\alpha}$, ἐπιθετικά ὄντα, ὀξύνονται, οἷον μαλακός, φαρμακός, ἀνακός, ὄθεν καὶ ἀνακοῖν Διοσκούρειον. καὶ οὕτω μὲν κατὰ Ἀρίσταρχον. ἄλλως δὲ τὸ βαρυντοεῖσθαι τὴν λέξιν πιθανὸν ἐκ τοῦ φύλαξ φύλακος· ἐξ οὗ ὁ φύλακος, ἀναδραμούσης εἰς εὐθείαν τῆς γενικῆς, dasselbe Eustath. p. 1365, 44. Schol. Apollon. Rhod. I, 132 φύλακός: Ἰωνικῶς ὁ φύλαξ. Ἴωνες δὲ ἐκ τῶν γενικῶν ποιοῦσιν εὐθείας, τοῦ φύλακος ὁ φύλακος, τοῦ μάρτυρος ὁ μάρτυρος. τοῦ δὲ φύλακος ὀξυτονητέον τὴν πρώτην. Ἡρωδιανὸς δὲ τὴν τελευταίαν ὀξύνει.

Das Appellativum φυλακός steht bei Homer nur Ω 566, der Eigenname Φύλακος Z 35, ο 231. Derselbe Unterschied in der Betonung besteht zwischen φυλακή, die Wache, und dem Nomen proprium Φυλάκη B 695, 700, N 696, O 335, ο 236. Vgl. Et. Mg. 802, 1 Φυλάκη: πόλις Θεσσαλίας· βαρυντόνως, πρὸς ἀντιδιαστολήν τοῦ δεσμοῦ.